

Sääntelyn keventäminen radiotoimialalla

RadioMedia ry kokosi muistion yhdistyksen ja sen jäsenten havainnoista sekä ehdotuksista sääntelyn keventämiseksi kaupallisella radiotoimialalla. Sääntelyn keventäminen on ehdottoman tärkeää toimialan kilpailukyvyn turvaamiseksi suhteessa kansainvälisiin kilpailijoihin sekä alan liiketoiminnan säilyttämiseksi. Sääntelyn keventämisen tulisi vähentää toimijoiden hallinnollista taakkaa ja kustannuksia sekä karsia sääntely tasapuoliseksi muiden kilpailijoiden suhteen.

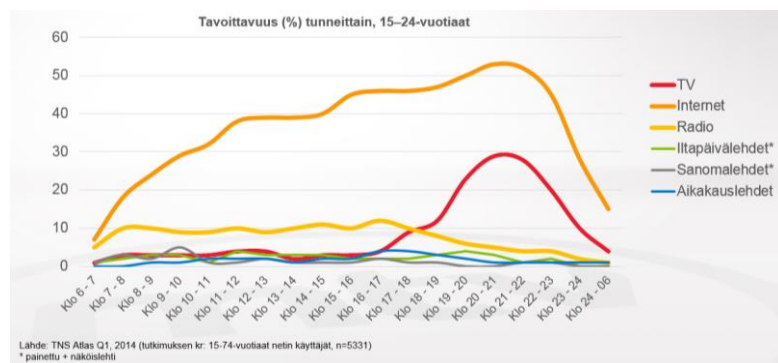
1

1. Mainonnan sääntelyn purkaminen

Kaupallisen radion toiminta on täysin mainosrahoitteista. Erilaiset mainonnan rajoitukset vaikuttavat suoraan toimijoiden tulopohjaan ja näin ollen liiketoimintaan ja sisältöihin käytettävissä oleva raha. Mainonnan alalla on muihin medioihin verrattuna paljon radiotoimialaa velvoittavaa tai rajoittavaa erityissääntelyä.

Mainonnan rajoitukset radiossa tulee poistaa

RadioMedia esittää, että vuonna 2015 alkoholilakiin voimaan tullut mietojen alkoholi-juomien mainonnan klo 7-22 välinen kieltä poistetaan radiosta. Käytännössä lainmuutos on tarkoittanut alkoholimainonnalle miltei täyskieltoa, sillä radiolla ei ole mainosmarkkinoita yöaikaan. Radio tavoittaa lapsista ja nuorista vain keskimäärin 10 prosenttia, joten radion vaikuttavuus lapsien ja nuorten mainosmedianana on pieni. Internet taas tavoittaa samassa ikäryhmässä parhaimpina aikoina yli 50 prosenttia. Alkoholin mainonnan kiellon tulisi olla ainakin olla tasavertainen muiden medioiden kanssa; esimerkiksi alkoholimainonnan tulisi olla sallittu radion vastaavasti kuin mainonta on sallittu yleisötilaisuuksina järjestetyissä urheilutapahtumissa tai konserteissa.

Radio on lineaarinen media, jolla on muuhun mediaan nähden rajallinen määrä mainosaikaa. RadioMedia esittää, että muun muassa nykyistä tulkintaa asuntojen markkinointia koskevan säännöksen soveltamisesta radioon tarkastetaan ja tarvittaessa muutetaan niin, että markkinointi on mahdollista myös lineaarisessa mediassa ja markkinoitavan kohteen yksityiskohtaisempien tietojen antamiseksi radiomainonnassa ohjataan esimerkiksi kiinteistövälittäjän internetsivuille. Muita lineaarisen median erityispiirteiden johdosta muodostuvia rajoituksia on muun muassa lääkemainonnassa.

Julkisen median tehtävien vaikutukset kaupalliseen radiotoimintaan

RadioMedia esittää, että aatteellinen ja yhteiskunnallinen mainonta tulisi selvytyden vuoksi selvästi poissulkea julkisen median tehtävien ulkopuolelle, sen saadessa rahoituksensa suoraan valtiolta. Kaupallisen radion tulot muodostuvat lähes 100 prosenttisesti mainostuloista, johon kuuluu myös tärkeänä osana aatteellinen ja yhteiskunnallinen mainonta. Tämän lisäksi julkisen median sisältöjen avaamista kaupallisen median käyttöön tulisi tarkastella.

2. Radiotoiminnan lupamenettelyn arvioiminen

Tietoyhteiskuntakaaren myötä uudistettu lupa- ja valvontamenettely taajuushallinnossa on ollut tervetullut uudistus, mutta menettelyjen toimivuutta tulisi arvioida nyt niiden käyttöönoton jälkeen. Lupamenettelyssä tulisi pyrkiä yhden luukun ja lupan -menettelyyn. Taajuuksien jaossa tulisi kiinnittää huomiota tasapuolisen toimintaympäristön turvaamiseen.

Kilpailukykyiset ja laadukkaat taajuudet kaupalliselle radiolle

Radiotoimilupakausi päättyy radiotoimialalla vuonna 2019, jolloin taajuudet käytännössä jaetaan toimijoille uudelleen. Prosessin suunnittelu ja hakuprosessi tulisi aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta toimijat varmistuisivat liiketoimintansa jatkumisesta tai siihen tuleviin muutoksiin. Päätökset toimiluvista tulisi tehdä hyvissä ajoin, viimeistään vuotta ennen voimassaolevan toimilupakauden päättymistä, tarkoittaen seuraavan kauden osalta päätösten tekemistä vuoden vaihteessa 2017–2018.

RadioMedia painottaa, että taajuudet uudella toimilupakaudella tulisi jakaa niin, että kaupalliselle radiotoiminnalle taataan kilpailukykyiset ja laadukkaat taajuudet YLE:n kanssa.

Ohjelmatoimintaa koskevien ehtojen tulisi olla enemmän poikkeus kuin pääsääntö. Ehtoja tulisi voida asettaa vain poikkeuksellisesti ollessa välttämättömiä ohjelmistotoi-

milupapäätöksissä. Ohjelmistotoimilupaehtojen tulisi olla joustavia markkinakehityksen muutokset ottaen huomioon ja ehtojen lähtökohtana tulisi olla sananvapauden edistäminen ja monipuolisen ohjelmatarjonnan turvaaminen erityisryhmien tarpeiden turvaamisen sijaan.

Ketjutus- ja mainonnankielto lyhytaikaiselle radiotoiminnalle

3

Lyhytaikainen radiotoiminta markkinoilla on omiaan vaikuttamaan negatiivisesti markkinoihin ja radiomainonnan haluttavuuteen mainostajien keskuudessa, mikä johdetaan edellä mainittujen toimijoiden toiminnan lyhytaikaisuudesta ja vakiintumattomuudesta.

RadioMedia esittää, että lyhytaikaisen radiotoiminnan ketjutusmahdollisuus estettäisiin tarkastamalla voimassa olevaa lainsäädäntöä, sillä nykyisellään käytännössä ketjutus on mahdollista määräyksiä kiertämällä. RadioMedia ehdottaa myös, että lyhytaikaiseen radiotoimintaan tulisi säätää mainonnankielto, jotta lyhytaikaisen toiminta pysyisi alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisena erilaisten tilaisuuksien radiointina. Mainonnankielto poistettiin tietoyhteiskuntakaaresta sen valmisteluvaiheessa.

3. Viranomaisvalvonnan ja -kustannusten arvioiminen

Viestintävirasto perii erinäisiä maksuja radiotoiminnan harjoittajilta. Kyse on pienestä toimialasta, jonka yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2014 oli 57 miljoonaa euroa. RadioMedia edustaa 28 radiotoimintaa harjoittavaa yritystä. Niiden joukossa on myös lukuisia pieniä yrityksiä, joiden kohdalla maksujen vaikutukset kertaantuvat ja muodostuvat kohtuuttomiksi.

RadioMedia esittää, että luvat ja maksut tulisi voida hoitaa ns. ”yhden luukun” -periaatteella.

Radiotoiminnan viranomaiskustannukset

84-571 €	Radiolaitteen hyväksyminen
840 €	Radiolaitteen tarkastaminen ja muutokset laitteeseen
1295,5 € <small>perusmaksu</small>	Radioaseman taajuusmaksu <small>Määrätty laskukaavan mukaan huomioiden taajuusmäärän, -alueen, väestöpeiton sekä radiolähettimen luokan kerrottuna perusmaksulla per radiolupa / vuosi</small>
1500 €	Ohjelmistotoimilupa- tai muutosmaksu
8000 €	Valtakunnallisen radiokanavan valvontamaksu <small>per ohjelmistolupa / vuosi</small>
	TAI
800 €	Alueellisen tai paikallisen radiokanavan valvontamaksu <small>per ohjelmistolupa / vuosi</small>

Lupamenettelyn ja viranomaisvalvonnan keventäminen

RadioMedian mielestä viranomaismenettelyä tulisi kehittää kevyempään suuntaan. Lupa-asiat tulisi muuttaa ilmoitusvelvollisuudeksi kaikissa niissä asioissa, jotka eivät tosiasiallisesti tarvitse viranomaisen päätöstä. Erityisesti valvonnasta ja tarkastuksista aiheutuvia viranomaismaksuja tulisi tarkastella kokonaisuutena; valvontaa tulisi keventää ja tarkastusmenettely supistaa vain välttämättömään tarpeeseen.

RadioMedia esittää, että muun muassa tietoyhteiskuntakaaren 42 §:n nojalla antaman määräyksen suuren häiriöriskin aiheuttavien radiolähettimien tarkastusmenettelyä tulisi muuttaa niin, että uusintatarkastusvelvoitteesta luovuttaisiin, mikäli siihen ei ole välttämätöntä tarvetta. Tarkastusmenettelyn aiheuttaessa nykyisellään radiotoimialalle kohtuuttomia lisäkustannuksia ja hidastaen toimintaa. RadioMedian näkemyksen mukaan lähettimien asetukset pystytään asettamaan uudelleen samoihin arvoihin, jotka Viestintävirasto on hyväksynyt lähettimen käyttöönottotarkastuksen yhteydessä. Samalla tulisi poistaa radiolaitteen tai radioaseman käyttöönotto- tai muutostarkastuksesta perittävä tarkastusmaksu, joka on 840,95 euroa.

Valvontamaksun poistaminen

RadioMedia esittää että, tietoyhteiskuntakaaren nojalla perittävä radiotoiminnan vuosittainen valvontamaksu valtakunnallisen radiokanavan 8 000 € ja paikallisen tai alueellisen radiokanavan 800 € poistetaan.

4. Tekijänoikeuslainsäädännön kehittäminen

RadioMedia näkee radion tulevaisuudessa monialustaisena; sekä FM-taajuudella, digitaalilla tai simulcasting-pohjaisella että muilla digitaalisilla ratkaisuilla kuunneltava radio tukee tulevaisuuden radion kehitystä. RadioMedia esittää, että tekijänoikeuslainsäädäntöä tulisi kehittää niin, että teknologianeutraalisuus on lähtökohtana ja radiotoimialaa tulisi tarkastella erilaisten teknologia-alustojen sijaan sisällön perusteella.

RadioMedia kannattaa lisäksi ratkaisujen etsimistä laillisten palvelujen tukemiseksi, jolla edistetään liiketoimintaa ja estetään piratismia.

Sopimusosapuolten asemien tasapainottaminen

RadioMedian mielestä valmisteilla olevassa laissa tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista tulisi ottaa kantaa vahvemmin teosmarkkinoita koskeviin ongelmiin. Nykyisellään tekijänoikeuksien korvauksesta neuvottelevien osapuolten asema ei ole tasapainoinen tekijänoikeuksien käyttäjien neuvotellessa hintatasosta määräävässä markkina-asemassa toimivat yhteishallinnointiorganisaatioiden kanssa. Tämä on johtanut siihen, että Suomessa tekijänoikeuskorvausten taso on Euroopan yksi korkeimmista¹. Lakiin tulisi myös tuoda toimiva ja kustannustehokas riitojen ratkaisujärjestelmä tukemaan tasapainoisempaa neuvotteluasetelmaa.

Teoksen muuttamis- ja edelleenluovutuskiellon poistaminen

Tekijänoikeuslain 28 §:n mukainen teoksen muuttamiskielto ja oikeuden edelleenluovutuskielto tulisi kumota. Digitaalisessa ympäristössä säännös on vanhentunut ja on omiaan vaikeuttamaan liiketoimintaa sopimusten tulkintaristiriitojen vuoksi.

RadioMedia ry on kaupallisen radiotoimialan kattojärjestö, jonka tehtävänä on edistää radiotoiminnan harjoittamista ja tukea alan kehitystä Suomessa. Liitto edustaa sekä paikallisia että valtakunnallisia radiotoimijoita. RadioMedian jäsenet harjoittavat radiotoimintaa yhteensä 72 radiotoimiluvalla, joka on 90 prosenttia kaikista myönnettyistä radiotoimiluvista.

RadioMedia ry

Stefan Möller
toimitusjohtaja
stefan.moller@radiomedia.fi
puh. 0400 50 8877

Jenni Kähkönen
edunvalvontapäällikkö
jenni.kahkonen@radiomedia.fi
puh. 050 369 37 49

¹ Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvitys 2/2014: Tekijänoikeusjärjestöt ja teosmarkkinoiden toimivuus, s. 38.